

Namísto předmluvy: Historka o počátku této knihy...

Motto:

Mám chuť s tím seknout
a jít hledat Šambalu.

Mám dost těch řečí a čekám na ránu zezadu.

I když včera večer bylo veselo
včera večer bylo celkem fajn
včera večer bylo celkem veselo
nejednou to všechno kolem mě padá ...

Mám chuť

si šlehnout a dát lehkou nirvánu
... myslím, že tě potřebuju Šambalo!

Jen plamen a žár mě objímá, já černou bránou pronikám
a hluboko v ní – ó Nirváno nikdy neodolám!

Je pohádková, ona je neskutečná
jak sladce mi zní do uší a hladí tvář
ona je ...

Jiří Sekerák, *Šambala* (listopad 1993)¹

Na začátku byl jeden ruský židovský starožitník v Ulan-Ude, hlavním městě Burjatska, východosibiřské republiky ležící pod Bajkalem a těsně nad Mongolskem. Před čtyřmi lety jsem vstoupil do jeho zapadlého krámků s jasným úmyslem obohatit svoji skromnou sbírku tibetského buddhistického umění o pár kousků burjatské či mongolské provenience, kterými jeho obchodní zařízení částečně oplývalo. Na stěně u nízkého vchodu tam visel pozoruhodný obrázek, vytištěný z xylografické matrice na obyčejném bílém plátně. Tedy xylografická černobílá thangka, typický představitel lidového umění, či umění určeného širokým masám prostých buddhistů. Nechtěl jsem dát příliš najevo svůj zájem, poučen tím, že se stoupající touhou o zakoupení příslušného předmětu přímo úměrně stoupá i jeho cena, nicméně mi bylo jasné, že tuto thangku chci určitě mít. Bylo na ní několik postav, pár čitelných tibetských nápisů a celé to vypadalo mimořádně zajímavě. Tedy alespoň pro mne. Jiného by možná víc zaujaly rozmanité barevné thangky visící na ostatních stěnách obchůdku. Mne však zajímal především tento černobílý, časem poněkud zašlý a zažloutlý obraz. Poučen z obchodních transakcí v Tibetu, Mongolsku, Číně, Maroku, Tunisku a jiných orientálních trzích jsem věděl, že musím

1. Text písně brněnské hudební skupiny Tibet; jistě není bez zajímavosti, že legendární skupina *Nirvana* měla ve svém repertoáru také skladbu s názvem *Shambhala*, srov. French Patrick, *Tibet, Tibet. Historie ztracené země*, přel. Petra Andělová, Praha: BB Art 2004, s. 45.

být jak opatrný, tak i přiměřeně asertivní. Jinak se nedoplatím. Ten dobrý muž mi onen obrázek nakonec prodal, nebylo to hned – museli jsme si, pravda, vyměnit spoustu informací o tom, jak ožebračujeme své děti případnou koupí na mé straně, či prodejem na jeho straně, ale to už tak nějak patří k věci. Po jistě oboustranně výhodném obchodu jsme se rozešli jako dobří přátelé, kteří navzájem ctí své potřeby a možnosti. Obtěžkán thangkou a párem malých votivních obrázků (ručně malovaných miniatur, tibetsky *cakli /cak lil/*) jsem opustil to jeho zastrčené království, abych až doma zjistil, že jsem tím získal obraz úplně jiného království, totiž Šambhaly. Ale to jsem se dozvěděl až o něco později, když mi kolega a přítel Dan Berounský přeložil tibetské nápisy, které neznámý autor před mnoha desítkami let zručně vyryl do dřevěné desky společně s obrázky. Na první pohled to pochopitelně nebylo zřejmé, ale zobrazení postav a krajiny na thangce představovala něco, co nemělo pouze lokální, burjatský či mongolský význam. Jednalo se o zachycení představy, scény z posledního boje v mytickém království Šambhale, či přesněji řečeno bitvy za záchranu utopické říše tibetského a mongolského buddhismu. Tato thangka je tedy vizualizací tibetského buddhistického eschatologického mýtu, je to vlastně apokalyptická scéna.

Cíli na počátku byl obraz. Jenže k tomuto obrazu, který není ničím jiným než ilustrací prastarého mýtu, je třeba znát i text a kontext. A to je pravý důvod, proč jsem se rozhodl napsat knihu o šambhalském mýtu, o jeho minulosti a současnosti, o jeho východní a západní dimenzi.

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval všem, kdo byli v jakékoli podobě nápomocni vzniku této knihy. Můj srdečný dík za kritické rady a připomínky, podporu a zájem o otázky spojené s šambhalským mýtem patří především Danielovi Berounskému, bez jehož překladů z tibetštiny bych se jenom těžko obešel. Velmi přínosné byly diskuse s Martinem Slobodníkem, Dušanem Lužným, Janou Rozehnalovou, Veronikou Zikmundovou, Josefem Kolmašem, Lubomírem Sklenkou, Jiřím Holbou, Žugderynem Luvsandordžem, Alenou Oberpfalzerovou, Veronikou Kapišovskou, Janou Vobořilovou, Zdeňkem Štebetákem, Johanem Elverskogem, Andrejem A. Těrentěvem, Alexandrem I. Andrejevem, Ondřejem Šefčíkem a dalšími přáteli a kolegy.

A jako vždy – nakonec slovo nejosobnější – jak jsem kdysi zaslechl: „rodině se neděkuje, ta se prosí za odpuštění“. Nicméně bych zvláště rád vyjádřil dík Lence Bělkové.

*L. B.,
Nížkov, Českomoravská vysočina,
léto 2004*